РЕЦЕНЗИЯ

от професор Георги Стоянов Карастоянов, д.пс.н.,

за дисертационния труд на Пламен Илиянов Петков

на тема

„Социалнопсихологически детерминанти за развитието на междуличностното доверие в сферата на приятелски и на делови отношения “

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, по професионално направление 3.2. „Психология“, докторска програма „Социална психология”

Рецензията е възложена съгласно Протокол № 1/10.12.2025 г. от заседанието на Научно жури, избрано с решение на Научния съвет на ИИНЧ-БАН и утвърдено със заповед на Директора на ИИНЧ-БАН № РД – 6 – 466 от 8.12.2025 г. За изготвяне на становището ми бяха предоставени автобиография на докторанта, дисертационния труд, автореферата на дисертационния труд, електронни копия на публикациите по темата на дисертационния труд, доклад за проверка за сходство, както и други документи, свързани с обучението на докторанта. Представените документи показват, че Пламен Петков е изпълнил успешно предвидените дейности в индивидуалния учебен план за целия срок на докторантурата, положил е необходимите изпити и е преминала успешно през законовата процедура за допускане до защита за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН.

Дисертационният труд се фокусира върху един от най-фундаменталните концепти не само в социалната психология, но и въобще в социалните науки, а именно междуличностното доверие. Този концепт е сред сравнително слабо изследваните от българските психолози, и предложения текст определено запълва тази празнина в изследванията в България, и е добра основа за продължаването им.

Считам, че темата „„Социалнопсихологически детерминанти за развитието на междуличностното доверие в сферата на приятелски и на делови отношения“ съответства на основното съдържание на представения за рецензиране текст. В структурно отношение дисертацията следва класическия модел за психологическо изследване - теоретичен обзор на изследвания проблем (първа глава), постановка на емпиричното изследване (втора глава), анализ и интерпретация на резултатите (трета глава).

Дисертационният труд е представен на общо 191 страници, от които 179 страници текст и цитирана литература, 12 приложения, в които са представени използваните инструменти, както и две фигури онагледяващи факторни анализи, което позволява по-пълно проследяване на всички етапи от емпиричното изледване. Данните от емпиричното изследване са коректно представени и онагледени чрез 60 таблици и 15 фигури. Използваните литературните източници са 316, от които 14 на български език. Те са цитирани коректно в текста и включват както класически трудове, така и съвременни изследвания от последните десет години. Цитираните онлайн източници, при проверка бяха достъпни.

Структурата, обемът и оформлението на дисертационния труд, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, отговарят на на най- добрите изследователски практики в професионално направление 3.2. „Психология“. Постигнат е добър баланс при представянето на теоретичния обзор от една страна (около една втора от общото съдържание) и

емпиричното изследване от друга. Във въведението на дисертационния труд е представен общ поглед върху проблема за доверието от гледна точка на социалните науки.

В първа глава е направен пълен и задълбочен анализ на релевантната на изследвания проблем научна литература, като са анализирани основните теоретични подходи към проблема, декомпозирани са детерминантите на междуличностното доверие и антеседентите за формирането му. Направен е прецизен анализ на съществуващите изследвания по темата, като се анализира и динамичната природа на доверието в контекста на човешките отношения взаимоотношенията. Изследвани са общото и различното между доверие в сферата на приятелските и на деловите отношения.

Задълбоченият теоретичен обзор е позволил във втора глава да бъде дефинирана целта на емпиричното изследване, седем задачи чрез които да бъде реализирана, както и шест хипотези , които са теоретично обосновани от гледна точка на направения теоретичния онолиз на изследванията по темата на дисертационния труд. Представен е модел на взаимовръзките, който всъщност представя дизайна на емпиричното изследавне. Детайлно са описани организацията и провеждането на изследването и извадката. Представени са в достатъчен обем използваните изследователски методи, включително данни за надеждност и валидност. Получените емпирични резултати са анализирани и интерпретирани компетентно и коректно в трета глава в съответствие със заложените

задачи за верифициране на издигнатите хипотези. Направените в заключение изводи и препоръка са обосновани в контекста на получените емпирични данни. Изведените фактори влияещи върху доверието и направените заключителни изводи са обосновани, както теоретично, така и от получените резултати от емпиричното изследване.

Направените критични бележки на предварителната защита за допускане до публична защита са осмислени и съобразени в текста.

Резултатите от изследванията по темата на дисертацията са коректно представени пред критичния поглед на психологическа общност с три самостоятелни публикации на международни и национални научни форуми, което е показател, по който може да се прецени, че научните приноси в дисертацията са личен принос на докторанта. Представените публикации покриват минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор" в професионално направление 3.2. Психология съгласно чл . 2 б от Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Считам, че дисертационният труд съдържа важни научни и научно-приложни резултати за разкриване на взаимовръзките между между социалнопсихологическите фактори и доверието. Те могат да бъдат приети за оригинални научни приноси, както докторантът претендира в автореферата на дисертационния труд.

Авторефератът към разработката представлява синтезирано и аналитично резюме на дисертационния труд с главните акценти в него, в рамките на 38 страници. Той вярно и точно отразява неговото съдържание и получените резултати и напълно изпълнява функциите си съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН..

Нямам съществени критични бележки към дисертационния труд и автореферата към него.

Не установих нарушения на академичната етика, некоректно цитиране или плагиатство в представения за рецензиране дисертационен труд.

Представеният дисертационен труд показва, че Пламен Илиянов Петков притежава отлична теоретична подготовка в областта на психологията, съчетана с много добра методологическа подготовка за планиране и провеждане за емпирични изследвания и анализиране на резултатите от тях.

Цялостната оценка на дисертационния труд показва, че той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ПЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН за присъждане на образователната и научна степен "доктор". Въз основа на положителните ми оценки за дисертационното изследване, представените публикации,

демонстрираната методологическа подготовка на докторанта и безспорните научни приноси, предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват Пламен Илиянов Петков, рредставил дисертационен труд на тема „Социалнопсихологически детерминанти за развитието на междуличностното доверие в сферата на приятелски и на делови отношения “, да придобие образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.1. „Психология“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, докторска програма „Социална психология”.

София, 08.01.2026 г.

проф. д.пс.н. Г. Карастоянов